TIESAS SPRIEDUMS (sestā palāta)

2020. gada 16. jūlijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Patērētāju aizsardzība – Patēriņa kredītlīgumi – Direktīva 2008/48/EK – Jēdziens "kredīta kopējās izmaksas patērētājam" – Kredīta pagarināšanas izmaksas

Lietā C-686/19

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko Augstākā tiesa (Senāts) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2019. gada 12. septembrī un kas Tiesā reģistrēts 2019. gada 18. septembrī, tiesvedībā

SIA "Soho Group"

pret

Patērētāju tiesību aizsardzības centru,

TIESA (sestā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Safjans [*M. Safjan*], tiesneši L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] un K. Toadere [*C. Toader*] (referente),

ģenerāladvokāts: Ž. Rišārs Delatūrs [*J. Richard de la Tour*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– SIA "Soho Group" vārdā – I. Šimulīte,

– Latvijas valdības vārdā – V. Kalniņa un V. Soņeca, pārstāves,

– Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *G. Rocchitta*, *avvocato dello Stato*,

– Eiropas Komisijas vārdā – I. Rubene un *G. Goddin*, pārstāves,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

* * Tiesvedības valoda – latviešu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/48/EK (2008. gada 23. aprīlis) par patēriņa kredītlīgumiem un ar ko atceļ [Padomes] Direktīvu 87/102/EEK (OV 2008, L 133, 66. lpp.), 3. panta g) punkta interpretāciju.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp SIA "Soho Group" un Patērētāju tiesību aizsardzības centru par prasību atcelt lēmumu, ar kuru centrs uzlika SIA "Soho Group" soda naudu patērētāju kolektīvo interešu pārkāpuma dēļ.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesību akti

3 Direktīvas 2008/48 19., 20., 26., 28. un 43. apsvērums ir formulēti šādi:

"(19) Lai patērētāji varētu pieņemt lēmumu, zinot visus faktus, viņiem pirms kredītlīguma noslēgšanas būtu jāsaņem atbilstīga informācija par kredīta nosacījumiem un izmaksām, kā arī par viņu saistībām, kuru patērētāji var paņemt līdzi un apsvērt. Lai nodrošinātu pēc iespējas pilnīgu piedāvājumu pārredzamību un salīdzināmību, šādai informācijai jo īpaši būtu jāietver gada procentu likme [GPL], ko piemēro kredītam un kas visā [Savienībā] noteikta vienādā veidā. [..]

(20) Kredīta kopējās izmaksās patērētājam būtu jāietver visas izmaksas, tostarp procenti, komisijas nauda, nodokļi, kredītu starpnieku izmaksas un citi maksājumi, kas patērētājam jāveic saistībā ar kredītlīgumu, izņemot notāru izmaksas. [..]

[..]

(26) Dalībvalstīm būtu jāveic atbilstīgi pasākumi, lai veicinātu atbildīgu praksi visos kredīta attiecību posmos, ņemot vērā to kredītu tirgus konkrētās īpatnības. Šie pasākumi var būt, piemēram, patērētāju informēšana un izglītošana, tostarp ar brīdinājumiem par maksājumu saistību nepildīšanas risku un pārlieku apgrūtināšanu ar parādiem. Jo īpaši kredītu tirgū, kas paplašinās, ir svarīgi, lai kreditori neiesaistītos bezatbildīgos aizdevumos vai neizsniegtu kredītus, iepriekš nenovērtējot aizņēmēja kredītspēju, un dalībvalstīm būtu jāveic nepieciešamā uzraudzība, lai izvairītos no šādas rīcības, un jānosaka nepieciešamie līdzekļi, lai piemērotu kreditoriem sankcijas, ja tie šādi rīkojas. Neskarot kredīta riska noteikumus Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2006/48/EK (2006. gada 14. jūnijs) par kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu [(OV 2006, L 177, 1. lpp.)], kreditoriem vajadzētu būt pienākumam pārbaudīt katra atsevišķā patērētāja kredītspēju. [..]

[..]

(28) Lai novērtētu patērētāja kredītu stāvokli, kreditoram būtu jāizmanto attiecīgas datubāzes, juridisko un faktisko apstākļu dēļ var būt nepieciešama informācija dažādos apjomos. [..]

[..]

(43) Lai veicinātu iekšējā tirgus izveidi un darbību un nodrošinātu augstu aizsardzības līmeni patērētājiem visā [Savienībā], vajadzīgs nodrošināt informācijas salīdzināmību saistībā ar [GPL] visā [Savienībā]. [..] Tādēļ šajā direktīvā būtu skaidri un vispusīgi jānosaka kredīta kopējās izmaksas patērētājam."

4 Saskaņā ar Direktīvas 2008/48 1. pantu tās mērķis ir saskaņot dažus dalībvalstu noteikumu aspektus saistībā ar līgumiem, kas attiecas uz patēriņa kredītu.

5 Atbilstoši šīs direktīvas 2. panta 6. punktā paredzētajam dalībvalstis var noteikt, ka tikai atsevišķi šīs direktīvas noteikumi tiek piemēroti kredītlīgumiem, kuros paredzēts, ka kreditors un patērētājs vienojas par kārtību saistībā ar atliktiem maksājumiem vai atmaksas metodēm, ja patērētājs jau nav izpildījis sākotnējā kredītlīguma saistības.

6 Saskaņā ar minētās direktīvas 3. pantu:

"Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

[..]

g) "kredīta kopējās izmaksas patērētājam" ir visas izmaksas, tostarp procenti, komisijas nauda, nodokļi un jebkādi citi maksājumi, kas patērētājam jāmaksā saistībā ar kredītlīgumu un kas ir kreditoram zināmi, izņemot notāra izmaksas; iekļauj arī izmaksas, kas saistītas ar papildu pakalpojumiem saistībā ar kredītlīgumu, jo īpaši apdrošināšanas prēmijas, ja turklāt pakalpojumu līguma noslēgšana ir obligāts priekšnoteikums, vai nu lai vispār saņemtu kredītu, vai lai to saņemtu ar izsludinātajiem noteikumiem un nosacījumiem;

h) "kopējā summa, kas jāmaksā patērētājam" ir kopējā kredīta kopsumma un kredīta kopējās izmaksas patērētājam;

i) "[GPL]" ir kredīta kopējās izmaksas patērētājam, kas ir izteiktas ikgadējos procentos no kredīta kopsummas, attiecīgajā gadījumā iekļaujot izmaksas atbilstīgi 19. panta 2. punktam;

[..]

l) "kredīta kopsumma" ir maksimālā kopsumma, kas pieejama saskaņā ar kredītlīgumu;

[..]."

7 Direktīvas 2008/48 5. panta "Informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas" 1. punkta c), g) un i) apakšpunktā ir uzskaitīta informācija, kas patērētājam ir jāsniedz, pirms viņš ir uzņēmies kredītlīguma vai piedāvājuma saistības, kas attiecīgi ir "kredīta kopsumma un izņemšanas noteikumi", "[GPL] un kopējās summas, kas patērētājam jāmaksā", kā arī – attiecīgā gadījumā – "[jebkuras citas izmaksas], kas saistītas ar kredītlīgumu un nosacījumiem, saskaņā ar kuriem šīs izmaksas var mainīt".

8 Šīs direktīvas 8. panta "Pienākums novērtēt patērētāja kredītspēju" 1. punktā ir paredzēts:

"Dalībvalstis nodrošina, ka pirms kredītlīguma noslēgšanas kreditors novērtē patērētāja kredītspēju, pamatojoties uz pietiekamu informāciju, kas attiecīgā gadījumā iegūta no patērētāja, un, ja nepieciešams, uz ziņām, kas iegūtas no attiecīgās datubāzes. Dalībvalstis, kurās tiesību akti paredz, ka kreditori novērtē patērētāju kredītspēju, pamatojoties uz ziņām, kas iegūtas no attiecīgās datubāzes, var saglabāt šo prasību."

9 Minētās direktīvas 10. panta "Kredītlīgumos iekļaujamā informācija" 2. punktā ir paredzēta informācija, kuru norāda "skaidri un lakoniski". Šī informācija, kas attiecīgi norādīta d), g), k) un u) apakšpunktos, sevī ietver "kredīta kopsummu un kredīta izņemšanas noteikumus", "GPL un kopējo patērētāja maksājamo summu, kas aprēķināta kredītlīguma noslēgšanas brīdī; min visus pieņēmumus, kas izmantoti minētās likmes aprēķinam", attiecīgā gadījumā – "jebkādas citas maksas, kas saistītas ar kredītlīgumu un nosacījumiem, saskaņā ar kuriem šīs maksas var mainīt", kā arī "citus līguma noteikumus un nosacījumus".

10 Direktīvas 2008/48 19. panta "[GPL] aprēķināšana" 2. punktā ir noteikts, ka, lai aprēķinātu šo likmi, "nosaka kredīta kopējās izmaksas patērētājam, izņemot jebkuras kredīta kopējās izmaksas, kas patērētājam jāmaksā par jebkuru kredītlīgumā noteikto saistību neizpildi, kas paredzētas kredītlīgumā, un maksas, kas nav pirkuma cena, kura viņam jāmaksā, iegādājoties preces vai pakalpojumus, ja darījums veikts skaidrā naudā vai uz kredīta".

Latvijas tiesību normas

11 Direktīvas 2008/48 jēdziens "kredīta kopējās izmaksas patērētājam" tika pārņemts 2010. gada 28. decembra Ministru kabineta noteikumos Nr. 1219 "Noteikumi par patērētāja kreditēšanu" (*Latvijas Vēstnesis*, 2011, Nr. 2), kuros ir noregulēta GPL.

12 Patērētāju tiesību aizsardzības likuma (turpmāk tekstā – "PTA likums"), versijā, kas piemērojama pamatlietā, 1. panta 9. punktā ir pārņemta definīcija "kredīta kopējās izmaksas patērētājam" tieši tāda, kāda tā ir ietverta Direktīvā 2008/48.

13 Šī likuma 8. pantā "Patērētāja kreditēšana" ir noteikts:

"[..]

(2^2) Patērētāja kreditēšanas līguma izmaksas ir samērīgas un atbilstošas godīgai darījumu praksei. Kredīta kopējās izmaksas patērētājam aprēķina normatīvajos aktos par patērētāju kreditēšanu noteiktajā kārtībā.

(2^3) Par šā panta $2.^2$ daļā minētajām prasībām neatbilstošām uzskata tādas kredīta kopējās izmaksas patērētājam, kuras pārsniedz 0,55 procentus dienā no kredīta summas no pirmās līdz septītajai kredīta izmantošanas dienai (ieskaitot), 0,25 procentus dienā no kredīta summas no astotās līdz četrpadsmitajai kredīta izmantošanas dienai (ieskaitot) un 0,2 procentus dienā no kredīta summas, sākot ar piecpadsmito kredīta izmantošanas dienu. Līgumos, saskaņā ar kuriem kredīts atmaksājams pēc pieprasījuma vai kuros kredīta izmantošanas termiņš pārsniedz 30 dienas, par šā panta $2.^2$ daļā minētajām prasībām neatbilstošām uzskata tādas kredīta kopējās izmaksas patērētājam, kuras pārsniedz 0,25 procentus dienā no kredīta summas. Kredīta kopējo izmaksu ierobežojumu patērētājam nepiemēro tādiem patērētāju kredītlīgumiem, kurus noslēdzot kredīta devēja glabāšanā kā nodrošinājums nododama kāda lieta un saskaņā ar kuriem patērētāja atbildība ir ierobežota tikai ar ieķīlāto lietu.

[..]"

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

14 *Soho Group* ir kredītiestāde, kas specializējusies neliela apmēra īstermiņa kredītu izsniegšanā tiešsaistē. Šī uzņēmuma darījumu prakse izpaužas kā kredītpakalpojumu sniegšana patērētājiem, izsniedzot aizdevumu no 70 līdz 425 EUR apmērā uz laiku – kā izriet no iesniedzējtiesas nolēmuma – no 30 dienām līdz 12 mēnešiem.

15 Šīs sabiedrības interneta vietnes pārbaudes laikā Patērētāju tiesību aizsardzības centrs konstatēja, ka *Soho Group* piedāvā kredītlīgumus, kuros ir ietverts līguma punkts "Aizdevuma termiņa pagarināšana". Saskaņā ar šo līguma punktu kredīta ņēmējs var pieprasīt pagarināt aizdevuma termiņu, uz kredīta devēja norēķinu kontu pārskaitot pagarināšanas komisijas maksājumu, kura apmērs ir atkarīgs no aizdevuma apjoma un termiņa. Pēc pagarināšanas komisijas maksājuma saņemšanas kredīta devējs nosūta kredīta ņēmējam paziņojumu par aizdevuma termiņa, kas norādīts līguma speciālajos noteikumos vai maksājumu grafikā, pagarināšanu vai pagarināšanas atteikumu, un kredīta devējam nav pienākuma pamatot šo atteikumu.

16 Šajā pārbaudē Patērētāju tiesību aizsardzības centrs secināja, ka *Soho Group* patērētājiem piedāvā kredītlīgumus ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8. panta 2.[3] daļai neatbilstošām kredīta kopējām izmaksām dienā saistībā ar kredīta termiņa pagarināšanu. Līdz ar to Patērētāju tiesību aizsardzības centrs uzskatīja, ka *Soho Group* patērētājiem piedāvātās kredītlīguma izmaksas nav samērīgas un neatbilst godīgai darījumu praksei saskaņā ar šī likuma 8. panta 2.[2] daļu. Tālab centrs norādīja, ka kredīta kopējās izmaksās ietilpst kredīta pagarināšanas izmaksas, jo kredīta pagarināšanas noteikumi ir daļa no kredītlīguma noteikumiem un nosacījumiem, par kuriem vienojas kredīta devējs un kredīta ņēmējs.

17 Ar 2017. gada 21. februāra lēmumu Patērētāju tiesību aizsardzības centrs uzlika *Soho Group* soda naudu 25 000 EUR apmērā.

18 Tā kā *Soho Group* celto prasību atcelt šo lēmumu Administratīvā rajona tiesa (Latvija) noraidīja, pirmā minētā iesniedza apelācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā (Latvija), kura ar 2018. gada 4. decembra spriedumu apstiprināja Administratīvās rajona tiesas spriedumu.

19 Šajā spriedumā Administratīvā apgabaltiesa norādīja – ja pamatlietā aplūkotais kredītlīgums tiek pagarināts, ar kredīta lietošanu saistītās izmaksas periodā, uz kuru no līguma izrietošo saistību atmaksa tiek pagarināta, kļūst zināmas un ir uzskatāmas par kredīta izmaksām, kurām ir jāpiemēro PTA likumā paredzētie ierobežojumi.

20 *Soho Group* iesniedza kasācijas sūdzību iesniedzējtiesā, kurā tā norāda, ka pagarināšanas maksājums nav obligāts, lai saņemtu aizdevumu vai lai to lietotu. Turklāt kredītlīguma pagarināšana esot viena no trīs alternatīvām, iestājoties aizdevuma atmaksas termiņam. Pārējās divas alternatīvas esot atmaksāt aizdevumu bez papildu maksājumiem vai neatmaksāt aizdevumu, pieļaujot nokavējuma procentu aprēķinu. *Soho Group* skatījumā, tā kā kredītlīguma noslēgšanas brīdī, proti, brīdī, kad tiek noteiktas kredīta kopējās izmaksas un aprēķināta GPL, nav zināms, vai šis līgums tiks pagarināts, šīs pagarināšanas izmaksas nevarot iekļaut kredīta kopējās izmaksās.

21 Iesniedzējtiesa norāda, ka ir jānosaka, vai "kredīta kopējās izmaksās patērētājam" ietilpst kredīta pagarināšanas izmaksas, ja noteikumi par kredīta iespējamu pagarināšanu ir daļa no kredītlīguma noteikumiem un nosacījumiem, par kuriem vienojas kredīta devējs un kredīta ņēmējs.

22 Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda, pirmkārt, ka Tiesas judikatūrā ir apstiprināta jēdziena "kredīta kopējās izmaksās patērētājam" Direktīvas 2008/48 izpratnē plašā nozīme un, otrkārt, ka šajā judikatūrā arī ir atzīts, ka kredīta devējs ir tiesīgs iekasēt šajā direktīvā neparedzētas komisijas.

23 Iesniedzējtiesai tik un tā ir šaubas, vai minētais jēdziens sevī ietver šādas izmaksas.

24 Šī tiesa vēl precizē, ka pamatlietā aplūkotā kredītlīguma konkrēti noteikumi liecina par to, ka kredīta devējs kredītlīguma pagarinājumu uztver kā atbalstāmu alternatīvu saistību neizpildei. Tas vienlaicīgi izrietot no šo noteikumu detalizētā rakstura un lielā skaita kredītlīgumu, kuri praksē tiek pagarināti.

25 Šajos apstākļos Augstākā Tiesa (Latvija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Direktīvas [2008/48] 3. panta g) punktā norādītais jēdziens "kredīta kopējās izmaksas patērētājam" ir autonoms Eiropas Savienības tiesību jēdziens?

2) Vai [šajā tiesību normā] norādītajā jēdzienā "kredīta kopējās izmaksas patērētājam" tādā situācijā kā izskatāmajā lietā ietilpst kredīta pagarināšanas izmaksas, ja kredīta pagarināšanas noteikumi ir daļa no kreditēšanas līguma noteikumiem un nosacījumiem, par kuriem vienojas kredīta devējs un kredīta ņēmējs?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

26 Ar jautājumiem, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2008/48 3. panta g) punktā atrodamais jēdziens "kredīta kopējās izmaksas patērētājam" ir jāinterpretē tādējādi, ka šis jēdziens sevī ietver kredīta pagarināšanas izmaksas gadījumā, ja noteikumi par kredīta iespējamu pagarināšanu ir daļa no kredītlīguma noteikumiem un nosacījumiem, par kuriem vienojas kredīta devējs un kredīta ņēmējs.

27 Vispirms jāuzsver, ka saskaņā ar Direktīvas 2008/48 1. pantu tās mērķis ir saskaņot dažus dalībvalstu noteikumu aspektus patēriņa kredītlīgumu jomā un tajā nav ietverti saskaņošanas noteikumi par kredīta termiņa pagarināšanu. Šīs direktīvas 2. panta 6. punktā ir minēta tikai kredītlīguma saistību neizpilde, kas nav pamatlietā aplūkotais gadījums. Turklāt, kā norāda visi lietas dalībnieki – minētajā direktīvā jautājums par maksimāli pieļaujamajām kredīta izmaksām nav noregulēts un dalībvalstis joprojām šādas izmaksas var noteikt pašas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 26. marts, *Mikrokasa* un *Revenue Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty*, C-779/18, EU:C:2020:236, 40. un 48. punkts).

28 Saskaņā ar Direktīvas 2008/48 3. panta g) punktu jēdziens "kredīta kopējās izmaksas patērētājam" ir "visas izmaksas, tostarp procenti, komisijas nauda, nodokļi un jebkādi citi maksājumi, kas patērētājam jāmaksā saistībā ar kredītlīgumu un kas ir kreditoram zināmi, izņemot notāra izmaksas".

29 No šīs tiesību normas formulējuma izriet, ka, pirmkārt, tikai "notāra izmaksas" ir skaidri izslēgtas no šīs definīcijas. Otrkārt, šajā definīcijā nav precizēts, vai tajā minētās izmaksas ir vien tikai tās, kas ir vajadzīgas kredīta saņemšanai.

30 No šī formulējuma savukārt izriet, ka jēdziens "kredīta kopējās izmaksas patērētājam" ir "jebkādi citi maksājumi, kas patērētājam jāmaksā saistībā ar kredītlīgumu un kas ir kreditoram zināmi", un ka šīs izmaksas sevī ietver "arī izmaksas, kas saistītas ar papildu pakalpojumiem saistībā ar kredītlīgumu". Saskaņā ar Tiesas judikatūru šis jēdziens apzīmē visas izmaksas, kas patērētājam jāmaksā saistībā ar kredītlīgumu un ir kreditoram zināmas (spriedumi, 2016. gada 21. aprīlis, *Radlinger* un *Radlingerová*, C-377/14, EU:C:2016:283, 84. punkts, kā arī 2016. gada 8. decembris, *Verein für Konsumenteninformation*, C-127/15, EU:C:2016:934, 34. punkts), ieskaitot komisijas maksas, kas kredīta ņēmējam ir jāmaksā kredīta devējam (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 12. jūlijs, *SC Volksbank România*, C-602/10, EU:C:2012:443, 65. punkts).

31 Tālab, lai nodrošinātu patērētāju plašu aizsardzību, Savienības likumdevējs ir Direktīvas 2008/48 3. panta g) punktā saglabājis plašu jēdziena "kredīta kopējās izmaksas patērētājam" definīciju (spriedums, 2020. gada 26. marts, *Mikrokasa* un *Revenue Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty*, C-779/18, EU:C:2020:236, 39. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

32 Šajā ziņā jēdziena "kredīta kopējās izmaksas patērētājam" definīcijā ne vien nav ietverts nekāds ierobežojums saistībā ar kredītlīguma termiņu, bet vēl jo vairāk tajā ietilpst izmaksas un to sadalījums šī līguma laikā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 11. septembris, *Lexitor*, C-383/18, EU:C:2019:702, 23. un 31.–33. punkts). Tas turklāt ir apstiprināts Direktīvas 2008/48 20. apsvērumā, saskaņā ar kuru jēdziens "kredīta kopējās izmaksas patērētājam" tiek saprasts "saistībā ar kredītlīgumu".

33 No tā izriet, ka jēdziens "kredīta kopējās izmaksas patērētājam" vienlaicīgi attiecas gan uz izmaksām, kas ir saistītas ar kredīta saņemšanu, gan uz tām, kas ir saistītas ar tā lietošanu laika gaitā.

34 Turklāt ir jāprecizē – lai šajā līgumā paredzētās kredītlīguma iespējamās pagarināšanas izmaksas atbilstu šī sprieduma 30. punktā atgādinātajiem nosacījumiem un tādējādi tās varētu tikt ņemtas vērā, aprēķinot "kredīta kopējās izmaksas patērētājam" Direktīvas 2008/48 3. panta g) punkta izpratnē,

pirmkārt, šajā līgumā ir jāprecizē šī iespējamā pagarinājuma konkrētie un precīzie nosacījumi un, otrkārt, šīs izmaksas patērētājam ir jāzina, šādi ļaujot patērētājam noteikt minētās izmaksas, pamatojoties uz līguma noteikumiem, it īpaši atkarībā no kredīta lietošanas laika.

35 Runājot par šiem kredīta pagarināšanas nosacījumiem, ir jānorāda, kā izriet no iesniedzējtiesas secinātā, – tie ir daļa no kredītlīguma noteikumiem un nosacījumiem, par kuriem vienojas kredīta devējs un kredīta ņēmējs. Tāpat, kaut arī iesniedzējtiesa precizē, ka kredīta devējs var atteikt pagarināt līgumu un viņam nav jānorāda atteikuma iemesli, ir skaidrs, ka šis pagarinājums var iestāties tikai un vienīgi pēc tam, kad to ir pieprasījis patērētājs, to ir akceptējis kredīta devējs un patērētājs uz kredīta devēja norēķinu kontu ir pārskaitījis pagarināšanas komisijas maksājumu.

36 No tā izriet, ka tādu kā pamatlietā minēto kredītlīgumu kontekstā tieši patērētājs ir tas, kuram ir jāveic ar to pagarināšanu saistītās izmaksas, un ka tās kredīta devējam ir zināmas, proti, tās ir noteiktas vai nosakāmas.

37 *Soho Group*, Itālijas valdība un Eiropas Komisija tajā pašā laikā savos rakstveida apsvērumos apgalvo – tāpēc ka pamatlietā aplūkotā kredītlīguma noslēgšanas brīdī nav droši zināms, vai šis līgums tiks pagarināts, ar tā pagarināšanu saistītās izmaksas nevarot ietilpt jēdzienā "kredīta kopējās izmaksas patērētājam" Direktīvas 2008/48 3. panta g) punkta izpratnē.

38 Vispirms jānorāda – kā izriet no Direktīvas 2008/48 3. pantā minētajām definīcijām –, ka jēdziens "kredīta kopējās izmaksas patērētājam" ir saistīts ar jēdzieniem "kredīta kopsumma" un "kopējā summa, kas jāmaksā patērētājam", lai aprēķinātu GPL.

39 Tā kā saistībā ar šiem jēdzieniem Direktīvas 2008/48 3. pantā nav nekādas atsauces uz valsts tiesību normām, ikviens no tiem ir jāuztver kā autonoms Savienības tiesību jēdziens, kurš tās teritorijā ir jāinterpretē vienoti (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 14. novembris, *State Street Bank International*, C-255/18, EU:C:2019:967, 33. punkts).

40 Tālāk, no vienas puses, attiecībā uz jēdzienu "kredīta kopsumma" Direktīvas 2008/48 izpratnē tā 3. panta l) punktā ir definēta kā maksimālā kopsumma, kas pieejama saskaņā ar kredītlīgumu.

41 No otras puses, atbilstoši šīs direktīvas 3. panta i) punktam GPL ir "kredīta kopējās izmaksas patērētājam", kas ir izteiktas ikgadējos procentos no kredīta kopsummas, attiecīgajā gadījumā iekļaujot izmaksas atbilstīgi šīs pašas direktīvas 19. panta 2. punktam.

42 Tā kā jēdziens "kopējā summa, kas jāmaksā patērētājam" Direktīvas 2008/48 3. panta h) punktā ir definēts kā "kopējā kredīta kopsumma un kredīta kopējās izmaksas patērētājam", no tā izriet, ka jēdzieni "kredīta kopsumma" un "kredīta kopējās izmaksas patērētājam" viens otru izslēdz un ka tādējādi "kredīta kopsummā" nevar iekļaut nekādas summas, kuras ir ietvertas kredīta kopējās izmaksās patērētājam (spriedums, 2016. gada 21. aprīlis, *Radlinger* un *Radlingerová*, C-377/14, EU:C:2016:283, 85. punkts).

43 Šādi Direktīvā 2008/48 ir iekļauts pilnīgs to summu sadalījuma koncepts, kas attiecas uz patēriņa kredītlīgumiem.

44 Tātad tādos apstākļos, kādi ir aplūkoti pamatlietā un kas neattiecas uz līgumsaistību neizpildi Direktīvas 2008/48 19. panta 2. punkta izpratnē, ja pagarināšanas izmaksas ir daļa no "kopējās patērētāja maksājamās summas", tās nevar ietilpt "kredīta kopsummā", jo tās ietilpst "kredīta kopējās izmaksās patērētājam" šīs direktīvas 3. panta g) punkta izpratnē.

45 Jānorāda arī, ka Direktīvas 2008/48 normas attiecas ne tikai uz kredītlīguma noslēgšanu, bet arī uz tā grozīšanas kārtību.

46 Šajā ziņā, kaut arī Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta g) apakšpunktā ir minēts, ka kredītlīgumā minētā GPL un "kopējā summa, kas jāmaksā patērētājam", tiek aprēķināta "kredītlīguma noslēgšanas brīdī", šajā pašā tiesību normā tomēr ir precizēts, ka "[tajā] min visus pieņēmumus, kas izmantoti minētās likmes aprēķinam".

47 Attiecībā uz kredītlīgumiem, kādus piedāvā *Soho Group* un kuros – kā izriet no Tiesā iesniegtajiem lietas materiāliem – nereti ir tikai viens vienīgs maksājuma termiņš, kas sakrīt ar līguma darbības termiņu, kredīta devējam ir iespējams minēt, kādos gadījumos kredītlīgumu ir iespējams vienreiz vai vairākkārtīgi pagarināt.

48 Dažādu pieņēmumu minēšana GPL aprēķinam turklāt ļauj īstenot Direktīvas 2008/48 5. panta 1. punktā minēto mērķi par informāciju, kas nepieciešama, lai salīdzinātu dažādus piedāvājumus, pirms pieņemt uz informāciju balstītu lēmumu par to, vai slēgt kredītlīgumu, un šo salīdzinājumu ir jāveic, ņemot vērā GPL atkarībā no dažādajiem rīcībā esošo piedāvājumu termiņiem.

49 Šajā ziņā, pirmkārt, ir jāatgādina, ka Direktīva 2008/48 tika pieņemta ar divkāršu mērķi – nodrošināt visiem Savienības patērētājiem augstu un līdzvērtīgu viņu interešu aizsardzības līmeni un sekmēt efektīva patēriņa kredītu iekšējā tirgus izveidi. No šīs direktīvas 19. apsvēruma izriet, ka viens no tās mērķiem ir panākt, lai patērētāji pirms kredītlīguma noslēgšanas saņemtu atbilstīgu informāciju, tajā skaitā par visā Savienībā vienveidīgu GPL, kas viņiem dod iespēju salīdzināt šīs likmes (spriedums, 2019. gada 19. decembris, *Home Credit Slovakia*, C-290/19, EU:C:2019:1130, 28. punkts un tajā minētā judikatūra).

50 Otrkārt, gan no Direktīvas 2008/48 5. panta par "informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas", it īpaši tā 1. punkta i) apakšpunkta, gan no šīs direktīvas 10. panta par "kredītlīgumos iekļaujamo informāciju", konkrēti, 2. punkta k) apakšpunkta, formulējuma izriet, ka šīs tiesību normas attiecas uz "jebkurām citām izmaksām, kas saistītas ar kredītlīgumu un nosacījumiem, saskaņā ar kuriem šīs izmaksas var mainīt". Turklāt minētā 10. panta 2. punkta u) apakšpunktā arī ir minēts, ka kredītlīgumā attiecīgā gadījumā skaidri un lakoniski ir jānorāda "citi līguma noteikumi un nosacījumi". Šādi šie apsvērumi ļauj īstenot minētās direktīvas 43. apsvērumā atgādināto mērķi, kas ir tajā skaidri un vispusīgi noteikt kredīta kopējās izmaksas patērētājam un saglabāt šīs pašas direktīvas lietderīgo iedarbību.

51 Līdz ar to, ņemot vērā, pirmkārt, Direktīvas 2008/48 3. panta g) punkta formulējumu, kā arī jēdziena "kredīta kopējās izmaksas patērētājam" plašo tvērumu, otrkārt, to, ka šis jēdziens attiecas gan uz kredīta iegūšanu, gan lietošanu, treškārt, uz jēdzienu "kredīta kopējās izmaksas patērētājam", "kredīta kopsumma" un "kopējā summa, kas jāmaksā patērētājam" savstarpējo saistību un, ceturtkārt, minētās direktīvas mērķi, kā arī vajadzību saglabāt tās lietderīgo iedarbību, kad kredītlīguma termiņš ir pagarināts un maksa par to ir grozīta, veicot attiecīgus maksājumus, tādā veidā, ka tas maina jēdziena "kopējā summa, kas jāmaksā patērētājam" saturu, kredīta pagarināšanas izmaksas – ja par šādu iespēju puses ir vienojušās un šīs izmaksas kredīta devējam ir zināmas – ietilpst jēdzienā "kredīta kopējās izmaksas patērētājam" Direktīvas 2008/48 3. panta g) punkta izpratnē.

52 Šo secinājumu neapšauba kredīta devēja arguments, saskaņā ar kuru kredītlīguma pagarināšana esot vēlamāks risinājums salīdzinājumā ar iespējamo līgumsaistību neizpildi. Šajā ziņā jānorāda, kā to uzsver iesniedzējtiesa, ka ļoti daudzos gadījumos noslēgtajos kredītlīgumos sākotnēji nolīgtais termiņš tiek pagarināts. Taču kredīta devējs nedrīkst iesaistīties bezatbildīgos aizdevumos vai izsniegt kredītus, iepriekš nenovērtēdams patērētāja kredītspēju. Viņam faktiski saskaņā ar Direktīvas 2008/48 8. panta 1. punktu, to lasot kopā ar tās 26. un 28. apsvērumu, pirms kredītlīguma noslēgšanas patērētāja kredītspēja ir jāizvērtē. Šī pienākuma mērķis saskaņā ar šīs direktīvas 26. apsvērumu ir padarīt kreditoru atbildīgu un neļaut tam piešķirt kredītus patērētājiem, kuri nav kredītspējīgi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 5. marts, *OPR-Finance*, C-679/18, EU:C:2020:167, 20. punkts).

53 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Direktīvas 2008/48 3. panta g) punktā atrodamais jēdziens "kredīta kopējās izmaksas patērētājam" ir jāinterpretē tādējādi, ka šis jēdziens sevī ietver kredīta iespējamas pagarināšanas izmaksas gadījumā, ja, pirmkārt, konkrēti un precīzi noteikumi par kredīta iespējamu pagarināšanu, ieskaitot tā termiņu, ietilpst kredītlīguma noteikumos un nosacījumos, par kuriem vienojas kredīta devējs un kredīta ņēmējs, un, otrkārt, ja šīs izmaksas kredīta devējam ir zināmas.

Par tiesāšanās izdevumiem

54 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (sestā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/48/EK (2008. gada 23. aprīlis) par patēriņa kredītlīgumiem un ar ko atceļ [Padomes] Direktīvu 87/102/EEK, 3. panta g) punktā atrodamais jēdziens "kredīta kopējās izmaksas patērētājam" ir jāinterpretē tādējādi, ka šis jēdziens sevī ietver kredīta iespējamas pagarināšanas izmaksas gadījumā, ja, pirmkārt, konkrēti un precīzi noteikumi par kredīta iespējamu pagarināšanu, ieskaitot tā termiņu, ietilpst kredītlīguma noteikumos un nosacījumos, par kuriem vienojas kredīta devējs un kredīta ņēmējs, un, otrkārt, ja šīs izmaksas kredīta devējam ir zināmas.

Safjan Bay Larsen Toader

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2020. gada 16.jūlijā.

Sekretārs
A. Calot Escobar

Sestās palātas priekšsēdētājs
M. Safjan